

takvo ovlaštenje postojalo, da ne bi nastupio "estoppel" prema Zakonu o teretnici od 1855, jer je sudac našao da to nije bila svrha spomenutog propisa čl.3 zakona. Kad bi naš sud primjenjivao čl.3. Zak. od 1855. /kad bi po kolizijskim pravilima morao primijeniti englesko pravo/, teško bi mogao slijediti to rezoniranje, ma da bi nakon ove rješidbe vjerojatno u njoj našao uporište da prihvati njeno stajalište.

Ipak glavni interes ove rješidbe je u tome što pokazuje tendenciju judikature da uzdrži povjerenje u teretnicu kao negocijabilni papir.

U našoj praksi judikatura je imala prilike da se izjasni u jednom sličnom sporu i stala je na stajalište da je agent, koji je izdavanjem teretnice određenog sadržaja prekoračio svoju punomoć, obvezao direktno brođara, a da brođar ima pravo regresnog zahtjeva od agenta za štetu koja mu je prouzrokovana prekoračenjem punomoći. /V. presudu VPS SR Hrvatske od 17.II 1965. objavljenju u ovom periodiku br.28, str.31/.

E.P.

ENGLSKI PRVOSTEPENI SUD

Pomorski odjel /Admiralty Division/

Presuda od 29.X 1965.

"The Constellation"; "The Regency";
"The Surveyor"; "The Errol"; "The
Dideki"; "The Probe"; "The Charger";
"The Vigia".

Zaustavljanje broda društva u likvidaciji - Sud nadležan za likvidaciju mora dopustiti provođenje ovršnih mjera na brod - Samo pomorski sud može brod prodati čist od stvarno-pravnih tereta - Troškovi zaustavljanja imaju red prvenstva iza troškova sudskog izvršnog organa - Iza njega dolazi privilegij plaće posade

Postupak "in rem" započet je protiv navedenih osam brodova između 16. i 22.VII 1965. Ovi brodovi su pripadali ili izravno tvrtki "Marine Salvage & Survey Service, Ltd.", ili njenim direktorima koji su ih držali "in trust" za tu tvrtku. Tvrtka je predložila otvaranje postupka likvidacije 8.VII, a likvidacija je otvorena 26.VII 1965. i postavljen sudski likvidator.

Kako su brodovi bili zaustavljeni iza podnošenja prijedloga za otvaranje likvidacije, postavilo se pitanje valjanosti tih mjera kao i onih do kojih je trebalo još doći

/procjene i prodaje/, pa su se stranke morale prethodno obratiti Kancelarijskom odjeljenju Engleskog prvostepenog suda /High Court of Justice, Chancery Division/, koji provodi prinudne likvidacije, za odobrenje provođenja mjera izvršenja.

Nakon provedene rasprave u Pomorskom odjelu sudac Hewson izrekao je presudu u kojoj je najprije utvrdio da su prema čl.228, st.1 Zakona o društvima /Companies Act/ od 1948. u slučaju sudske likvidacije nekog društva u svakom pogledu ništave mjere izvršenja, opterećenja, sekvestracije ili transferacije na imovini društva koje su provedene iza početka likvidacije. Kod toga je odmah konstatirao da zaustavljanje /"arrest"/ znači isto što i sekvestracija /"sequestration"/ prema precedentu "Australian Direct Steam Navigation Company" /1875/. Prema čl.229, st. 2. spomenutog zakona od 1948. smatra se da je likvidacija započela u vrijeme kad je podnesen prijedlog za likvidaciju. Za ovaj postupak je bilo odlučno pitanje tumačenja čl.231. Zakona od 1948, prema kojemu se nakon izdavanja odluke o likvidaciji, ili imenovanja privremenog likvidatora, ne može započeti ili nastaviti s nekom tužbom /"action"/ ili postupkom /"proceeding"/ protiv društva, osim uz dopuštenje suda i pod onim uvjetima koje je sud nametnuo. Sud kancelarije doista je dao odobrenje likvidatoru da nastupi u devet postupaka "in rem" koje su započeli privilegirani vjerovnici i u koje su se umiješali hipotekarni vjerovnici /"mortgagees"/. Sudac Hewson je stoga morao sada utvrditi da li su zaustavljanje i prodaja /"arrest and sale"/ pred pomorskim sudom obuhvaćeni riječima koje su upotrijebljene u čl.231, a što je od osobite važnosti, jer se osim u postupku pred pomorskim sudom nigdje drugdje brod ne može prodati čist od stvarnopravnih tereta, napose od pomorskih privilegija. Sudac utvrđuje da su zaustavljanje i prodaja istoznačni sa sekvestracijom i ovrhom /"sequestration and execution"/, a ti su uključeni u postupanje "in rem". "Postupanje" /"Proceedings"/ uključuje i ovrhu /"execution"/ prema izreci Sir George Jessela, M.R. "in re Artistic Colour Printing Company" /1880/. Uostalom sudac je bio izvišten da je prekasa Odjela kancelarije da odluka tajnika /"Registrar"/ toga odjela u smislu čl.231. osnažuje sekvestracije i ovrhe koje bi inače po čl.228. bile ništave. Međutim postoji za to i niz precedenata koji su na temelju Zakona od 1862, analognog onome iz 1948, tako sudili. U "In re Lancashire Cotton Spinning Company" /1887/ je Apelacioni sud, pozivajući se na stajalište Apelacionog suca Turnera "In re Exnell Coal Mining Company" zauzeo stajalište da se u riječi "tužba i postupak" iz čl.231. moraju uključiti i ovršne mjere. Suci /Lord Justices Cotton, Lindley i Bowen/ su kod toga isticali svoje sumnje da li bi te riječi tako trebalo tumačiti, ali su to tumačenje prihvatili jer su

htjeli ostati u skladu s prijašnjim judikatima. I sudac Hewson smatra da tekst sam po sebi možda ne bi to opravdavao, ali drži da treba ostati u skladu s judikaturom koja već preko jednog stoljeća u tome zauzima određeni stav i izražava čudjenje što 1948. nisu sredjene sporne riječi iz Zakona od 1862. Smatrajući se vezan stajalištem Apelacionog suda smatra da je odobrenje Ođjela kancelarije omogućilo da se ovaj postupak nastavi. Drži naime da nije potrebno prouzročiti dalje troškove time što bi se nakon toga odobrenja obnovili već izvršeni čini, nego će nastaviti postupak tako što će održati na snazi mjere zaustavljanja i pristupiti procjeni i prodaji. Određuje odmah i red prvenstva, pa konstatira da na prvo mjesto dolaze troškovi sudskog izvršitelja /"Marshall"/, zatim troškovi predlagača zaustavljanja /"arrestor"/ i konačno zahtjevi za plaće posade /koji su i dali povoda zaustavljanju/. Dražbat će se svi brodovi ujedno kao jedna flotila, jer su oni tako vredniji. Umješači, hipotekarni vjerovnici, imat će one troškove koji im pripadaju, a sporno pitanje da li su neki brodovi doista samo fiducijarno upisani na ime direktora /"in trust"/ za račun društva ostavio je neriješeno, jer ono nije bilo odlučno za nastavak izvršnog postupka.

/LLR 1965,2,11, str.538/

E.P.

Bilješka.- Ova rješidba je odlučno postavila načelo isključive nadležnosti Pomorskog ođjela Prvostepenog suda, dakle posebnog pomorskog suda, za ovršnu javnu prodaju pomorskih brodova, koja će djelovati stvarnopravno prema svim stvarnopravnim ovlaštenicima na brodu i kupcu pribaviti brod čist od stvarnopravnih tereta. Prema njoj je vidljivo da javna dražba koju ne bi obavio pomorski sud ne bi imala taj učinak. Ovo je njen značaj sa širega gledišta, a s gledišta engleskog prava kod toga je još važne i to što je utvrđeno da je to u skladu s propisima o prinudnoj likvidaciji. Svakako rješidba pokazuje kako privilegiji na brodu, koje engleski sudovi priznaju, i hipoteke ili mortgagei uživaju zaštitu pomorskog suda, i tako doprinose onoj sigurnosti u prometu koje je kod pomorskih brodova od bitne važnosti za sve stvarnopravne vjerovnike.

E.P.